

M. Kir. Operaházban, a »Bohémélet« Mimi-jében, mely után az intézet kötelékébe lépett. 1922-ben New Yorkban vendégszerepelt és nagy sikert aratott a »Rose Marie« c. operettben. 1927-ben férjhez ment dr. Vass Béla ottani orvoshoz. Azóta a newyorki Capitolban működik. Majdnem minden operában fellépett, azután hangversenykörútra indult az Egyesült Államok minden nagyobb városába. Hazalátogatva 1928-ban, Hollandiában énekelt; októberben Budapesten is hangversenyzott.

Sándor Erzsi, operaénekesnő, a M. Kir. Operaház örökös tagja, egyetlen magyar cs. és kir. kamaraénekesnő. Kolozsvárt született, abból a tőzgyökeres székely törzsből, mely annyi tehetséget adott a magyar hazának. Atyja lokodi Sándor János, anyja Sebesy Róza. Már gyermekkorában feltűnő zenei tehetséget árult el, hét éves korában már színpadra is került: a Hókőm Matyit énekelte feltűnő sikerrel. Ezután évekig nyilvánosan csak templomban énekelt. Tanítónőnek készült, de — protekció híján — kitűnő bizonyítványaival sem vették fel a preparandiára. A magyar művészet ennek köszönhette, hogy Sándor Erzsiből énekesnő lett. Kolozsvárt végezte első tanulmányait, a Zenekonzervatórium kiváló igazgatójának, Farkas Ödönnek vezetésével. Innét került fel Budapestre, ahol a Zeneakadémián olyan sikerrel vizsgázott, hogy nyomban az operai tanszakra vették fel. Maleczkyné-Ellinger Josephine-nek, a kiváló koloratúraénekesnőnek lett a tanítványa. Két év múlva, egy zeneakadémiai vizsga nyomán, Bezerédj Viktor, az Operaház akkori kormánybiztosa és Mader Raoul igazgató a M. Kir. Operához szerződtették. Az Operában »Lakmé«-ben lépett fel először, 1905. december 9-én, mint az Operaház ösztöndíjas tagja. Ettől fogva hatalmas ívben emelkedik pályája. A diadalmas »Lakmé«-estét tüneményes sikerek követik. Legnevezetesebb szerepei: a Mozart-operákban, melyeknek hivatottabb interpretálója még nem szerepelt a magyar színpadon: Constanza, Donna Anna, Suzanne (Figaro), Mirandolina, Fiordiligi (Cosi fan tutte), Éj királynője. Egyéb operákban: Traviata, Lakmé, Gilda, Desdemona, Rosina, Philine, Mignon, Lucia, Manon, Oszkár, Saffi,

Zerbinetta, Dinorah, Ophelia, Valois Margit, Észak csillaga, a Hoffmann meséi hármass női szerepe, Mimi, Madame Butterfly, Liu. Magyar operákban: Melinda, Gara Mária, Giannina (Hubay: »Cremonai hegedűse«), Fanny, Bimbilla (Szabados: »Bolond« c. operájában) és még sok más döntő sikerű szerep. Nagy szeretettel műveli az oratóriumot is: Messiás, Judas Makkabeus, Sámson, Acis és Galathea, Máté-passió, Teremtés, Verdi-requiem... megannyi nemes és emlékezetes szereplés. Attól az időtől kezdve, hogy Párizsban tanult, Crostynál, a nagy külföldi operák fényes ajánlatokkal árasztották el. De Sándor Erzsit nem sikerült elhódítaniok a magyar operától, melynek fejlesztésében misszióját látta. Nemzetének tragédiája, az, hogy székely hazája elveszett, még széttephetetlenebb szálakkal fűzte őt a magyar röghöz. Férjét, felsőpataki Bosnyák Zoltán (L. o.) államtitkárt is, akinek régebben színpadi sikerei is voltak a Nemzeti Színházban (és akihez 1907. nov. 19-én ment nőül) hivatása kötötte Magyarországhoz.

Sándor Erzsi kivételes karrierjét egyénisége és képességei plasztikusan indokolják. Hangjának terjedelme és szépsége éppen úgy, mint kultúrája. Ez a hang nem a koloratúraénekesnők bravúros, de rendszerint kissé üres hangszere, hanem mélyen drámai fényű és erejű hang, mely a mély fekvéstől a legnagyobb magasságig (a magas é-ig) egyenlő tömörséggel csendül. Intenzitása, ereje rendkívüli, de legnagyobb ereje a pianók halk, páratlan finomságában rejlik. Az ő híres pianói zsolozsma-szerű áhítattal csendülnek meg és áhítatos hatást váltanak ki a hallgatóból. Hogy a magyar színpadnak egy másik büszkeségét idézzük, Jászai Mari, a halhatatlan tragika, ezt mondta róla: »Nem üveghang ez, nem üres üvegpohár csendése. Kristálykehely csendése ez, melyben tokaji bor gyöngyözik. Ez a csodálatos hang egy fülemile énekét juttatja eszembe, amikor virágcs tavaszéjen álmában hallottam énekelni...« Jászai Mari nagy stilita és nemcsak nagy művésznő, hanem nagy conaïsseuse is volt.

Sándor Erzsi színjátszó tehetsége lassan fejlődött. Talán az énekművésznő szigorú önfegyelme, talán más, természeté-